

Drogues i pantalles: tenen similituds?

Article d'opinió d'EdPAC (Educació per a l'Acció Crítica)

Protocol per a citar aquest article: Associació Educació per a l'Acció Crítica. Juliol de 2008. *Drogues i pantalles: Tenen similituds?* <http://www.sobredrogues.net/droguesipantalles>

Què és per a nosaltres una droga? Una substància química que *bla-bla-bla* en els neurotransmisors en els que *bli-bli-bli*? O una substància que ens fa flipar -una mica o molt- cap a dins (1) i veure diferent el món de fora (i 2)? Si per a nosaltres la resposta correcta és la 2, contestarem la pregunta d'aquest web-icle amb un "Sí!". Ara bé, si anem amb bata blanca i ens encanta parlar de químiques vàries, doncs no.

Imaginem-nos que una droga és una *droga* (aquell dimoni pervers que col·loca molt, enganxa encara més i et duu a un altre perillosíssim món), tal com veuen els apocalíptics que fan els anuncis de la tele o han fet l'última expo de La Caixa. Si així fos i en prenguéssim parlaríem diferent (més ràpid? més a poc a poc? més exagerat?), tindríem tendència a repetir el seu ús (i enganxar-nos i arribar a ser addictes), i miraríem de solucionar-ho consumint tot tipus de problemes reals o virtuals ("ma mare no m'estima", "em talla dir-li que m'agrada", "no tinc el cos com la tia de l'anunci").

També la *droga* ens duria sempre i inevitablement a l'ostracisme i ens crearia problemes de tot tipus: no dormiríem el necessari, ens afectaria el rendiment acadèmic, tindríem més mala gaita...

Ja posats a exagerar -allunya de la realitat però ajuda a la reflexió-, les pantalles (mòbils, videojocs, xats, etc.) estan relacionades amb històries semblants. Massa sovint passa que potencien les conductes violentes de parella (*controlo a la meva noia amb el mòbil*) o de grup (*tota la classe matxaquem a un noi des d'un fotolog*), distorsionen les relacions

(*sóc molt tímida però amb el messenger m'hi llenço de cap*), ens empanen (*em crides tres vegades per anar a sopar i no m'assabento*), ens tiren de cap (*vaig començar el Final Fantasy i m'hi vaig tirar 7 hores seguides*), ens enganxen (*sopo ràpid cada nit per anar al messenger*), ens aïllen (*em sembla que estic amb les meves col·legues però estic a la meua habitació més sola que la una*).

I ja que hi som direm que també poden deixar-nos una mica tocats. Expliquen els que saben de veritat que l'ús *excessiu* de les pantalles - com el de les *substàncies tòxiques* que diuen alguns/es- està creant problemes de salut física (per sedentarisme i assegut-tarisme), intel·lectuals (per empobriment del llenguatge i del pensament que està clarament associat a ell) i afectius (molta estimació i histrionisme virtual però dificultats importants per al cara-cara).

La diferència més curiosa que hi ha entre ambdues pràctiques és: mentre que ningú s'oposa a l'utilitat i l'ús de les pantalles, amb les drogues ens passa tot el contrari, són prescindibles i la majoria estan en desacord amb el seu ús. Per això el pare o la tieta o el cosí o la professora

sempre treuen aquest clàssic pantallístic: “No són ni bones ni dolentes, depèn de com s’emprin”. Però mai ho diuen sobre les drogues (les il·legals, perdó!); segur que no és el mateix?

I també se semblen molt en la postura que podem prendre a casa sobre elles; hem de qüestionar els usos de drogues i els de pantalles que fan els joves i les nostres filles, però el nostre (com a adults), no. A casa viuen més teles que éssers humans. Però “el meu nen no sap estar sense la *DS* o la *PSP*”. Ara bé, “ell es gasta tota la paga en el *mòbil* però *nen*, *agafa'l per si passa alguna cosa*”.

I ves per on que després de l’anunci “Sigues tu anti-*droga*” ve l’“Opera’t un pit i un llavi” de *Corporación Antiética*. I aquí no ha passat res. I ves per on que sempre preferirem als joves “sols” en una pantalla perquè -com callen i no es barregen- “deixen de molestar”. I ves per on que tot casal de joves té a l’entrada una sala amb ordinadors. Serà per a què no fumin porros a la porta (un dels conflictes més interessants per treballar que havia antany), es morregin al passadís o vulguin un programa participatiu de veritat i no de façana?

Les drogues són un negoci bèstia (les legals i les que no ho són), però també les pantalles. Els jocs de consola mouen ja més pasta que les pel·lis de *Jólibut*. En canvi “que ningú toqui la televisió”, que el pitjor terratrèmol és el que té l’epicentre en el poder econòmic (les empreses de les publicitats) i polític (mestria de l’ensinistrament en la *passivocràcia*). I què passa amb el *Messenger*? Doncs que està controlat per una de les persones més riques del món (la més rica dirigeix des de Mèxic un negoci de mòbils).

Com la tendència és “a menys drogues i més pantalles, a menys qualitat humana i més trastos electrònics” (entelèquia: si la pantalla és plana, com és l’escefalograma?), “a menys comunitat –ciudadania– i més consumisme de *mirar* (el joc en xarxa, la consola de videojoc, la tele al bar i al transport públic, la web 2.0 tipus Facebook, i l’avia el *brain training*)”, **deixem que hi hagi antipantalles**. Igual que també hi ha *antidrogues* (de les drogues que no prenen elles o ells, perdó!). Que convisquin els que qüestionen aquests aparells entre nosaltres, que ens parlin i escriguin (com també es publiquen les flipades dels *apologetes de les pantalles* tipus Manuel Castells), i que ens recordin que la majoria d’aquest món viu al marge en economies de subsistències que estan sent arrasades per transnacionals sense escrúpols.

I per acabar una mica d’optimisme. Comencen a haver cosetes maques com una proposta didàctica atrevida que està treballant l’Associació PDS en la que es compara els *mamoneos* del negoci de la cocaïna amb els del coltan per a fer els *mòbils*. O la web www.elpep.info per a joves jovenets que tracta drogues i també pantalles.

Temps era temps que un *preventòleg* d’aquells de drogues i salut ens va regalar una samarreta il·lustrada a mà amb el suggeriment *Obre els ulls, apaga la tele*. I ens ho vàrem creure. En la ronda final d’un taller sobre pantalles amb mares i pares, quan un home va dir “Jo penso que la televisió té coses bones” li vàrem contestar “Té raó; té un botó per apagar-la”. Prendria alguna droga (química o pantàlica) per oblidar la xerrada?